

บันทึกผลการประชุมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
เวทีที่ 7 ณ โรงเรียนเขาชัยสน อำเภอลำชะงู จังหวัดพัทลุง
วันพุธที่ 26 พฤศจิกายน 2546
ผู้เข้าร่วมประชุม 138 คน

อาจารย์จรัส หนูทอง

ชี้แจงจุดประสงค์การจัดเวทีในครั้งนี้ โดยผ่านการประสานงานของอาจารย์สมคิด ทองสง ด้วยเล็งเห็นความสำคัญของพื้นที่ อันมีสถานที่สำคัญๆ หลายแห่ง โดยระบุว่าการทำแผนแม่บทครั้งนี้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีคณะกรรมการ 7 คณะ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในวันนี้มาในฐานะ ประชาสัมพันธ์แผนแม่บท และวันนี้ทางสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 5 และ 6 มาช่วยถ่ายทอดสดทางวิทยุร่วมกับสถานี มอ. FM.88.0 MHz

สื่อต่างๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ อาทิ แผ่นพับ จดหมายข่าว รายการวิทยุ “ดีทะเลาะเถาะ” เว็บไซต์ ลัทเอาด์ หนังสือพิมพ์โฟกัสภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทาง ในการติดตาม และสื่อสารความเห็นของภาคประชาชนมายังคณะผู้จัดทำแผนแม่บทฯ

อาจารย์อารี รังสิโยภิญช์

ในฐานะผู้ดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นจากประชาชน ระบุที่มาของทีมงานจาก 3 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และสถาบันราชภัฏสงขลา และแนะนำตัวแทนทีมนักวิชาการ 9 ประเด็นศึกษาที่มาร่วมเวที

สำหรับภารกิจในการทำแผนแม่บทฯ พื้นที่ทะเลสาบ พยายามคืนสภาพลุ่มน้ำทะเลสาบให้เหมือนเดิมมากที่สุด พื้นที่ลุ่มน้ำนี้ พัทลุงกินเนื้อที่ทั้งจังหวัด ทีมงานได้แบ่งทะเลสาบออกเป็น 4 ส่วน คือ ทะเลน้อย ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง

ทีมงานอยากรู้ว่าสภาพเดิมของพื้นที่เป็นอย่างไรและแนวทางในการฟื้นฟูเป็นอย่างไร รวมไปถึงสภาพปัญหาในปัจจุบัน ทีมงานต้องการข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมากที่สุด เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะมาจัดร่างแผนแม่บทฯ มาเสนอให้พี่น้องอีกครั้งอีก 10 เวที เมื่อได้แผนแม่บทฯ แล้วจะนำมาย่อยเป็นแผนปฏิบัติการ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ โดยมีเวลาเพียง 1 ปี ต่อไปนี้เป็นเวลาของการนำเสนอความเห็นจากเวที โดยเฉพาะเรื่องน้ำ เรื่องทะเล มีปัญหา อะไรบ้าง เชิญครับ

คุณชาญชัย สรรสาคร

ปัญหาทะเลสาบ โดยเฉพาะในส่วนของบอร์ค ตัวปัญหาคือทะเลตื้น บังเอิญนายกมาพูดตรงใจ ชาวบ้านว่าอยากให้ทะเลเหมือนเดิม คำว่าเหมือนเดิมก็คือ มีกึ่ง ปลา เท่านั้น คนอายุ 80 สบายใจทันที ไม่ได้คิดถึงเรื่องอื่นๆ ที่จะมาทำลายหรือเกี่ยวพัน อยากเรียนพี่น้องว่าเห็นด้วยกับการให้ทางคณะไปวิจัยวิเคราะห์

ได้ข่าวจะมีการจัดเวทีปากพะยูน คนปากพะยูนบอกว่าเบื่อแล้ว การจัดเวทีที่ผ่านมาข้อมูลที่ได้ไม่ละเอียด พอได้ข้อมูลแล้วก็หายไป ผมอยากฝากคณะดำเนินการว่าจะแก้ปัญหายังไง เนื่องจากทะเลสาบเวลานี้มีเจ้าของมาก ส่วนเรื่องจะให้เหมือนเดิม ชาวประมงบอกว่าให้ขุดทะเลให้ลึกสัก 10 เมตร แต่ทะเลปัจจุบันอาจารย์เรียงชัย ต้นสกุล เคยบอกผมว่าลึกแค่ 1 เมตรกว่าๆ พี่น้องที่เขาชัยสนบอกว่าให้ขุดร่องน้ำเดิม ขุดลึกลงไปสัก 10 เมตร ปัญหา คือ ขุดแล้วดินไว้ที่ไหน ก็เอาไว้ข้างทะเลนี่แหละ

ปัญหาตะกอนดิน น้ำเสียจากโรงงานลงสู่ทะเล แถวบางกล่ำก็ดี ป่าบอนก็ดี น้ำเน่าลงทะเลทั้งหมด ต้องใช้ทุกส่วนทุกฝ่าย คิดให้หมด คิดเล็กๆ ไม่ได้แล้ว

วัฏจักรของกุ้งปูปลาไม่ได้เกิดที่ทะเลนี้ กุ้งที่เกิดที่ลำปำ ผมกำลังเล่าเรื่องที่เกิดในช่วงอายุผม กุ้งได้น้ำขึ้นก็หนีไปทะเลนอกวางไข่ พอลมมรสุมเข้ามาไข่เล็กๆ เดือนสามเดือนสี่แล่นมาถึงปากพะยูนมาหยุดที่ลำปำ หมุนเวียนอยู่อย่างนี้ แต่เดี๋ยวนี้มาได้แล้ว เพราะพี่น้องเราก็ดี ปากพะยูนก็ดี เครื่องมือทำไม่เป็นกันแล้ว เพิ่งมารู้ว่าการทำของปากพะยูน ตัดไม้จากควน (ที่สูง) ปักห่าง ปักเข้าๆ ตะกอนดินไปอัดเข้าหน้าซัง (หรือยอ) ไปดูดินเต็มไปหมด ขึ้นราโพเขียวไปหมดแล้ว อีกที่หนึ่ง บ้านควน-คลองภูมิ ไชย่ง ไชยู้เป็นแถว ทางเรือหมด แล่นไม่ได้ น้ำก็ตกตะกอนเร็วขึ้น กุ้งจะเข้าก็เข้าไม่ได้

พวกทำอวนใหญ่ มีแถวปากควนแห่งเดียว คุณดทำอวนใหญ่ มาวางแถวเกาะใหญ่มาขายแถวบางกล่ำ อวนใหญ่กินลูกปลาหายหมด มนุษย์ทำลายเอง ทำเรือ กุ้งที่เข้า เวลานั้นน้ำตื้นดีข้างล่าง กระแทกหัวเขาแดง ทำให้น้ำดันเข้ามาเร็ว เมื่อก่อนน้ำเชียววายน้ำไม่ได้ ทุกวันนี้წყพวยเรือสบาย กลับกันไปหมดแล้ว การสร้างสะพาน 2 สะพาน ปากพะยูน ปากรอ มีหินทิ้งลงไปมาก เพื่อให้ตอม่อแน่น ที่กล่าวเป็นปัญหาทั้งหมด เพื่อการพัฒนา เพื่อความเจริญ ทำอย่างไรที่จะทำแผนให้เกิดความสมดุล

อีกอย่างหนึ่ง ธรรมชาติของทะเลสาบ เกาะสี่เกาะห้า เกาะนางคำ คือ คาบสมุทรทะเลสาบ คนที่เดือดร้อนก่อนเพื่อน คือ สหิงพระ ระโนด เพราะว่าเกาะมาก เกาะสี่เกาะห้าบังกระแสน้ำหมด บังน้ำ น้ำตื้นเงินเร็ว คนระโนดทั้งบ้านหมด คนปากพะยูนอัมสบาย ทะเลยังสมบูรณ์ มาถึงวันนี้คนปากพะยูนก็หนีเข้าเมืองไปขายไก่ทอด สร้างสลัมอยู่ในหาดใหญ่ วังหนีจากทะเลหลังเพื่อน คนจนที่สุด คือ คนที่อยู่ขอบทะเลทั้งหมด

คนหัวแหลมเกือบทั้งบ้านมีแต่คนแก่ ทั้งพ่อแม่เข้าเมือง สุดท้ายไม่มีความอบอุ่นในครอบครัว ลูกๆ กลายเป็นเด็กเถรหมด

ขอฝากว่าต้องคิดให้มาก ที่สำคัญเวลานี้ ชาวทะเลต้องการร่อนน้ำให้คืนมาก่อน เรื่องดินไม่ต้องตกใจ เอามากองไว้ข้างทะเลแล้วไปขายโรงงาน หรือผสมปุ๋ยขายพวกอินโดนีเซีย หรืออินเดียก็ได้

ผู้ใหญ่สมนึก สันติ

สวัสดิ์ผู้เข้าร่วม เมื่อก่อนมีกลอนพูดว่า “นครฯ พงปลา สงขลาผักนึ่ง พัทลุงมะละกอ” ผมได้มาจากพระรูปหนึ่ง เหตุผลตรงนี้ นครศรีธรรมราช มีพุงปลา มีพุงปลามาก หากินง่าย ส่วนคนพัทลุงนิยมปลูกมะละกอขาย ฝ่ายสงขลาเป็นเมืองลุ่มน้ำ ผักนึ่งมาก เป็นอาหารหลักของสงขลา

ปัจจุบัน ผมขออ้างอิงว่า สมัยก่อน เรามองเห็นว่า ไม่ว่าป่าไม้ ที่ดิน น้ำ จะสมบูรณ์ไปทุกอย่าง แต่ทำไมปัจจุบันจากหน้ามือเป็นหลังมือ มันหายไปอย่างไร ใครทำลาย เรามาหาซื้อแก้ไขในเรื่องเหล่านี้

ผมขอยกตัวอย่าง เนื่องจากบวชเป็นพระมาหลายปี เอาคำพระพุทธเจ้า ดิน น้ำ ไฟ ลม มนุษย์ขาดสิ่งใดลงไป ชีวิตจะอยู่ไม่ได้ ยุคปัจจุบันก็เช่นกัน

เรื่องดิน ปัจจุบัน อาจารย์ได้พูดถึงไปแล้ว บุคคลที่อาศัยปัจจุบันต้องอาศัยธาตุทั้ง 4 แต่ทุกวันนี้ ดินเสื่อมโทรม น้ำดินเงิน น้ำท่วม แลมหงอกเมื่อวานน้ำท่วม เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ในขณะที่โลกมุ่งถึงดูแลสิ่งแวดล้อมน้ำตั้งแต่ช่วงล่างลงไป น้ำท่วมที่ท่วมก็ท่วมเกิน ที่ไม่มีก็ต้องซื้อ

เมื่อก่อนมีห้วย ล่าคลอง เป็นธารน้ำ แต่ทุกวันนี้ลำธารก็ตื้นเขิน

เรื่องน้ำ แลวันนี้ขาดน้ำเพราะป่าถูกทำลาย ฝนไม่สามารถตกตามฤดูกาลได้ ด้วยเหตุเหล่านี้ผมขอพูดการแก้ปัญหา

- (1) ให้พวกเรารักธรรมชาติ คืนธรรมชาติให้เหมือนเดิมมากที่สุด การรณรงค์เป็นสิ่งสำคัญ พวกเราต้องมีใจรักจึงจะทำได้ เป็นผู้ที่รู้คุณค่าและประโยชน์ของธรรมชาติ เริ่มต้นด้วยการรณรงค์ให้นุรักษ์ป่าชายเลน
- (2) อนุรักษ์ต้นไม้ธรรมชาติ
- (3) คนที่ทำตมนี้ต้องมีใจรัก เราทำเพื่อลูกหลานของเราในอนาคต

การทำประมงผิดกับเมื่อก่อน ที่ยึดเป็นอาชีพหลักได้ จากคำบอกเล่า คนแถวระโนดจะขึ้นไปอยู่กรุงเทพฯ มาก ไปตัดเขี้ยวเสื่อผ้าเพราะไม่มีอาชีพให้หาเงิน ไม่มีปลา แต่เมื่อก่อนทำไม่อยู่ได้ เพราะว่ามีปลา เข้าหาปลา สายๆ ขึ้นโดนดมาเคียว ปัจจุบัน 80 เปอร์เซ็นต์ ล้มเลิกอาชีพเดิม อพยพไปนอกพื้นที่ มีแต่คนเฒ่าคนแก่เฝ้าบ้าน คนหนุ่มสาวไปทำงานที่หาดใหญ่ พื้นที่เขาชัยสนปัจจุบัน ปลาใหญ่ หวังโหม่ง ตัวเล็กลงกว่าเมื่อก่อนมาก หามาได้ก็ไปขายกินในครอบครัวเท่านั้น กิโลกรัมละ 10 กว่าบาท วันหนึ่งหาได้ซื้อข้าวสารก็ไม่พอ

ปัญหาคือ คนปัจจุบันขาดจิตสำนึก ละเลยปัญหาในอนาคต ทางออก ก็คือ

- (1) เน้นให้ทุกคนรู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ไม่ว่าป่าไม้ น้ำ สัตว์
- (2) เน้นให้รู้จักรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนของเรา
- (3) ปัญหาคนขาดจิตสำนึก ที่เห็นในเขาชัยสน คนบ้านเราทำอะไรเอาแต่สะดวก เช่น หาสัตว์น้ำ โดยใช้เครื่องมือทันสมัย ไซยาบั้ง ไม่นึกถึงผลกระทบที่ตามมา

คุณนิคม หนูชู

ผมอยู่ในพื้นที่เขาชัยสนตอนกลาง ทำงาน อบต. สิ่งที่คุณคนต้องการคือคืนธรรมชาติ แต่ที่เห็นมาแล้วจากลานหอยเสียบ ถามว่าคนที่ได้คือใคร ประชาชนหรือเจ้าแก ผลกระทบ ผมอยู่ หมู่ 6 จากทะเลที่เคยมีปลามาก พวก

อุบาทว์เอาไปหมด บางทีผู้ใหญ่ อบต. ก็จับไปเอง ทำอย่างไรให้คืนธรรมชาติเหมือนเดิม การขุดร่องน้ำไม่รู้จะได้อะไร ขุดแล้วคนที่หาปลาถูกแย่งได้อะไร

น้ำทะเลขึ้นจริง ปากพะยูน มะม่วงหัวครก (เม็ดมะม่วงหิมพานต์) ดายหมดแล้ว ผมเป็นห่วงเรื่องปากท้องของประชาชนต้องมาก่อน ส่วนใครจะรวยค่อยมาทีหลัง

การทำอะไรมีโครงการในพื้นที่ก็ต้องบอกกันก่อน อย่าให้เหมือนที่ลานหอยเสียบ

คุณเอิบ จันทะสูง

ผมเป็นประชาชนเต็มตัว ผมมาวันนี้ขอเสนอปัญหา 2 ประเด็น ปัญหา น้ำท่วม ประมาณปี 2514 น้ำท่วมไม่มาก ถนน ระบบชลประทานที่จะมีผลกระทบกับพวกเรา ก่อนที่จะมีถนน มีชลประทาน น้ำท่วมไม่เกินหน้าแข้ง พอมีถนน มีชลประทานเข้ามา น้ำท่วมสูงเทียมเอว ชลประทานคือเขื่อน ถนนคือเขื่อน ชลประทานทำตามนโยบายรัฐอย่างเดียว ส่งผลต่อพี่น้องโดยตรง ที่ผ่านมามีคนมาให้ประชาชนมีส่วนร่วม การทำถนนก็ไม่มีต่อ เช่น ชลประทานทำเขียด หมู่ 1 บ้านผมเดือดร้อนมาก ผมสงสัยเหลือเกินว่าทำไมถนนบ้านเรายกสูงมาก อย่างถนนสายเอเชียทำให้ชาวบ้านได้รับผลกระทบมาก น้ำท่วมหัว ดังนั้น การทำอะไรควรต้องศึกษาให้ละเอียด อย่าสักแต่จะทำอย่างเดียว

เรื่องขบปราบศัตรูพืช เพิ่งเข้ามาในปี 2518 ใช้ยาขุดต่อ ผมจำได้ว่าเมื่อก่อนเราใช้แรงคนขุดต่อ ปัจจุบันใช้ยา เราไม่รู้ไม่ถึงการัน นักวิชาการก็รู้ แต่ให้ข้อมูลด้านเดียว วันนี้มีผลกระทบมากมาย ปี 2520 บ้านผมปลาเน่าหมด ปลาในนา ปลาเน่านี้คือเรื่องจริง วันนี้รัฐบาลรู้แล้วทำไมไม่แก้ไข ดูว่ามีผลประโยชน์อะไรหรือเปล่า ทางแก้ อำนาจรัฐสั่งได้ สื่อเองก็อัดโฆษณาลงมา ชาวบ้านก็ตาม ผมอยากสะท้อนให้ทุกคนทราบ อยากให้รัฐบาลแก้ไขตรงจุดที่บ้านผมเมื่อก่อนฝนตกมีหอยโข่งมาก ปัจจุบันไม่มีแล้ว วันนี้ผมดีใจ เมื่อก่อนเขาโกหกว่ามีส่วนร่วม แต่วันนี้เป็นเวทีของเรา ผมอยากให้พวกเราพูดกันให้มาก

คุณพิภพ ขุนกำแหง

ผมนี้จะพูดเรื่องคนแก่ อยากพูดเรื่องอดีต เพราะผมเป็นลูกทะเลลำปำ เกิดใกล้ทะเล ทะเลสาบเมื่อก่อนผมเองหากินในทะเล เรื่องสัตว์จะไม่พูดถึง เพราะเศร้า มันหายไปหมดแล้ว ผมจะพูดถึงที่เกิดของทะเลสาบ

เรื่องนี้ไม่ทราบที่มาที่ไป รู้แต่ธรรมชาติมาให้เรา มีเส้นทางน้ำไหลสู่ทะเลสาบ ตามเส้นทางน้ำ ตามคลองทั้งหลาย เมื่อ 62 ปีย้อนหลังไป ลำคลองเมื่อก่อนผมลองเรือ จากเหนือไปสทิงพระ แลกเลขกับคนฝั่งโน้น คลองเป็นส่วนหนึ่งทำให้ทะเลสาบอยู่ได้ การแล่นเรือใหญ่ต้องรู้ร่องน้ำ ลำคลองจึงเป็นหลักในการคมนาคม

เมื่อก่อนไม่มีการกักกั้นเก็บ พืชน้ำไม่เคยท่วม ปากน้ำทุกปากน้ำ เขาเรียกคลอง พวกอีสานที่เป็น นักโทษล่องเรือสหาย สายคลองทั้งหมดน้ำไหลเขียว คลองเขาชัยสน คลองบางแก้ว การไหลของน้ำเป็นธรรมชาติ ไม่มีตะกอน น้ำไม่ขุ่น น้ำในทะเลสาบตักกินมาถวายพระ ไม่ต้องต้ม มาตักกินไม่ได้เมื่อเราหันมาใช้สารเคมีนี้

สมัยนั้นคลองจะไม่กั้นน้ำ ปลาแม่น้ำใหญ่ยาวราวๆ 40 เซนติเมตร ผมจำได้ว่าปากคลองสวยสะอาด ทรายขาว น้ำไหลสู่ทะเลสงขลา ปากบางโพพางตลอดคลอง ตะกอนในทะเลไม่มี เพราะน้ำพัดไปเอง ปัจจุบันสาเหตุที่น้ำท่วมสงขลา หาดใหญ่ เพราะว่าเราไม่รู้ไม่เท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ สาเหตุที่ปัจจุบันไม่มีน้ำกร่อย เป็นเพราะว่าไม่มีน้ำฝนไปผลักดันน้ำเค็ม

พื้นที่เขาย้ายสันน้ำท่วมเพราะน้ำถูกกั้นไม่ไปตามธรรมชาติ น้ำในทะเลไม่มีน้ำไปผลักดันเหมือนเดิม ทำให้น้ำเค็ม ผลกระทบที่ตามมาคือ สัตว์น้ำจืดอยู่ไม่ได้ ปลาใหม่ที่มาก็มีไม่พอ การแก้ปัญหา วิธีการให้น้ำฝนไหลมาผลักดันน้ำเค็มให้เป็นไปตามธรรมชาติ เมื่อก่อนน้ำไม่ท่วม ท่วมใหญ่เมื่อปีมะโรง น้ำแดงครั้งเดียว เพราะน้ำไหลตามธรรมชาติ

การท่องเที่ยว วัดเขียนบางแก้วมีโครงการแลกเปลี่ยนกับมาเลเซีย ได้งบประมาณมาทำถ้ำน้ำร้อน ตอนนี้นักท่องเที่ยวมาพักได้แล้ว ชาวบ้านสามารถขายของที่ระลึกได้บ้าง

สุรพล เจตพงศ์ (ตัวแทนนักเรียน)

บ้านของผมอยู่ใกล้ทะเลสาบมาก พ่อแม่มีอาชีพประมง เมื่อตะกั่วมีที่พุดถึงชาวทะเล หากเขามาได้ฟังคงจะเสียวๆ หลังบ้าง ที่คงอยู่ไกลไม่ได้สัมผัสชาวทะเลจริงๆ อยากบอกว่าชาวทะเลก็มีความตั้งใจทำมาหากินและอนุรักษ์ธรรมชาติเหมือนกัน ไม่ได้เป็นอย่างที่พี่เขาว่าทั้งหมด วันนี้มีการทำแผนแม่บท ผมคิดว่าเป็นโครงการที่ดี จะทำให้ชาวบ้านมีปลากิน ได้ทำอาชีพเสริมมีรายได้ ผมเองก็โตมาจากการขายปลาหัวโหม่ง ขอให้โครงการประสบความสำเร็จครับ

บ้านของผมทำประมงเรือ มูลค่าของสินค้าที่ได้ต่อวัน 200-300 บาท แล้วแต่ฤดู บางฤดูหาปลาไม่ได้ ช่วงนั้นครอบครัวจะทำกิจกรรมอื่น เช่น ซ่อมแซมเครื่องมือประมง

ส่วนเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย ไม่แน่ใจว่ามีหรือไม่ ในหมู่บ้านของผมไม่มีการใช้ครับ ปลาที่ได้ทุกวันนี้มีปลาหัวโหม่ง มีหลัง ปลาตลับ ปลานิล กุ้ง

คุณนวม รอดชุม

ขอสวัสดิ์ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมอยู่แหลมจองถนน เป็นลูกทะเลร้อยเปอร์เซ็นต์ ทำอาชีพประมงส่งเสียลูกเรียนมาตลอด ผมล่องทะเลจากเกาะใหญ่ แหลมเจ้า มาลำปำ ปากพะยูน ผมไปมาทุกตารางเมตรแล้ว ผมเป็นนายอวน เลี้ยงครอบครัว มีเรือหาปลาอยู่ 5 ลำ มีเครื่องมือทำประมงยาวราวๆ 2 กิโลเมตร (อวนตาห่าง) ใช้แรงคนออกไปกับลูกน้อง ออกตี 12 กลางคืน กลับตี 12 กลางวัน ได้ปลามา 1 ลำบ้าง 2 ลำบ้าง ถ้าธรรมดา ปลาเมื่อก่อนซุกซุกตามธรรมชาติ

อีกเหตุหนึ่งก็คือ คนหาปลายังมีน้อย บ้านหนึ่งๆ อย่างแหลมจองถนน จงเก มีอวนใหญ่ มีลูกน้อง ฟัน้องในหมู่บ้านก็มาร่วมกันทำงาน ไม่ได้ว่าจ้าง นี่เป็นเรื่องเมื่อ 30-40 ปี ก่อน ราคา 1,200-1,300 บาทต่อลำ ถ้าผมวางอวนแถวเกาะหมากจะไปขายที่คูซูด ถ้าวางแถวเกาะหมากจะไปขายที่ปากพะยูน ถ้าวางแถวแหลมดิน คูซูด จะมาขายที่ลำปำ แม้คำที่นี้จะรับปลาหัวโหม่ง แห้งบ้าง สดบ้าง ไปขายต่อที่พัทลุง ครับ

เดี๋ยวนี้เปรียบไม่ได้ ที่น้องคนหนึ่งว่าเดี๋ยวนี้ปลาลูกแหงหมด ไม่จริง ทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ที่ได้หมดมาจากน้ำเค็มเป็นตัวหลัก น้ำเค็มไล่ปลาแหง ปลาช่อน ปลาหลด ขึ้นมาตายที่ปากคลอง ฟัน้องแถวควนขนุน เกาะทองสง เอรอไปดัก สมัยก่อนหลายปีมาแล้ว หนีมาตายที่นั่น ทุกวันนี้ไม่มีปลาแล้ว การแก้ปัญหา ปัญหาไม่มีเพียงคนเท่านั้น ธรรมชาติก็ทำลายกันเอง

พี่น้องทางเหนือใช้ยาฆ่าหญ้า ฝนตกแล้วไปไหนครับ น้ำมันก็ไหลลงทะเลด้วย ตรงนี้สำคัญ หาวิธีการอย่างไร คนรุ่นหลานรุ่นลูกต้องไปวิจัย

เมื่อก่อนสาหร่ายเอาไปให้หมูกิน คนตรังก็มาเอาไป สายดอกกุล (สาหร่ายที่สัตว์กินได้) กับสายหางหมา สายที่กินไม่ได้คือสายน้ำเค็ม สายน้ำเค็มเข้ามาทางปากกระวะ ในช่วงลมเหนือน้ำมาจากที่นั่น น้ำเหนือน้ำจากทะเลนี้ คนเลน้อย ระโนด...คือ ธรรมชาติจะสมดุลกันเอง เมื่อน้ำเค็ม น้ำจืด น้ำเค็มมามาก ฝนตกลงมาสาหร่ายเปื่อย ปลาไม่ตายหมด เพราะน้ำเหนือน้ำก็พัดสาหร่ายออกไป เมื่อก่อนน้ำมีวัฏจักรของมัน

ทุกวันนี้ที่เลิกทำวนเพราะไม่มีปลา ไม่พอกิน ไม่พอเลี้ยงลูกน้อง เลิกอาชีพมา 15 ปีแล้ว การหาปลาของผมมีผล แต่ทำลายสัตว์น้อย ที่กระทบมากคือโพรงทาง พุดไปก็กระทบพี่น้องปากพะยูน ทำเสาอีก ผมไปดูโพรงทางสมัยโน้น เขายกปลามาแกงกิน ผมไปดู ยกมาที่เป็นปี๊บสองปี๊บ ไม่รู้เป็นปลาอะไรต่ออะไร ตรงนี้ทำลายหรือเปล่า

ของผมใช้วนห่าง ตา 4 เซนติเมตร ลอดหัวแม่มือขึ้นไป ต้องวิเคราะห์ดู ผมเคยเสนอผู้ว่าฯ พัทลุง ต่อต้านวนล้อม ให้เหลือ 200 เมตร เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อน ได้ทำอยู่ 2 ปี ก็เลิกเพราะได้ไม่คุ้ม

อาจารย์จรรยา หยุทอง

เขาบอกว่าวนล้อมนี้แหละเป็นตัวทำลายสัตว์น้ำ เพราะปลาไม่ถึงที่ตายก็ตายไปด้วย แต่โพรงทางนี้เป็นปลาถึงวาระ

คุณนวม รอดชุม

มีส่วนครับ ผมก็ยอมรับ วนล้อมขาว แต่ไม่ถึงพื้นดิน ปลาออกได้มาก มีคนมาบอกว่าทำไมไม่ทำให้ห่างทั้งหมด ผมบอกว่าคนจับปลาจะถูกกัดตาย เลย์ต้องเอาวนตาถี่ไว้ข้างใน

อาจารย์จรรยา หยุทอง

เมื่อวานผมสัมภาษณ์ที่สถาบันฯ เขาบอกว่างูมีพิษในทะเลสาบ มี 2 ชนิด น้ำรู้จักบ้างไหม

คุณนวม รอดชุม

มีงูบิล้าง กับงูผ้าร้าย ตัวกลมๆ เหมือนผ้าขี้ริ้ว งูบิล้างกัดแล้วไม่ถึงโรงพยาบาลใน 24 ชั่วโมงนี้ตายเลย เป็นงูพิษ 2 ชนิดที่มีอยู่ในทะเลสาบ

มีวิธีแก้ที่ผมพอจะนึกได้ ปัญหาที่แก้ก็คือวิธีไม่ทำให้น้ำเสีย

- (1) หาทางเก็บน้ำจืดไว้ผลักดันน้ำเค็มในฤดูแล้ง เพื่อให้พี่น้องได้ทำเกษตรกรรม
- (2) ควบคุมน้ำเค็มให้สมดุลกับน้ำจืด เพราะสิ่งแวดล้อมต่างจาก 30 ปีที่แล้ว เมื่อก่อนสมดุลกัน วิธีการควบคุมให้ทำที่กักน้ำ ถึงฤดูลมพัด ตอนนั้นทะเลแห้ง น้ำเค็มเข้า ปล่อน้ำมา เอาน้ำมาผลักดันน้ำเค็มให้เกิดความสมดุล หาวิธีอย่างไร น้ำเค็มเข้ามา แต่ละครั้ง ชาวคลองยวน ไป

- จับปลาที่คลองบางแก้ว ปลาอยู่ที่ปากคลอง หนีจากเกาะสี่เกาะห้า เมื่อน้ำเต็ม มาแตกหางย ท้องบ้าง ทุกวันนี้ก็ยัง มี ปลาเหลือน้อยลง ต่อไปถ้าปลาตาย คนจะตายตาม
- (3) ที่นักวิชาการบอกว่าทะเลน้ำเค็ม มันมีสาเหตุที่อาจารย์ว่าก็จริง แต่จากประสบการณ์ของ ผม ให้นักวิชาการไปลองไปย่ำดูที่ตลิ่ง มีจี่เลนอยู่มาก เมื่อก่อนมีน้อย ผมว่าไม่ต้องขุดลอก ให้ดูจี่เลนนี้มาพร้อมกับสาหร่ายส่งขายต่างประเทศ คนก็ได้มีงาน ทะเลก็ไม่สิ้นเงิน ปลา ก็มี
- (4) วิธีอื่นให้หางประมาณ หาพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยให้มาก ทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว

คุณอนันต์ ชูศรี

กราบสวัสดิ์ครับ ผมอยู่ หมู่ 7 แหลมจองถนน ผมลูกชาวนา ยังไม่มีใครพูดเรื่องชาวนา จึงอยากพูดสัก 2-3 เรื่อง

ผมขอทำความเข้าใจ นานบ้านผมจิบหายยาวอดไปหมดแล้ว เมื่อก่อนทำนาเดือนแปด เดือนเก้า ต้นข้าวโตเท่าปากถ้วยแล้ว เดือนนี้เดือน 10 เดือน 11 ยังหว่านกล้ากันอยู่ คนลำบาก จนลงๆ ชาวนาเครียด เพราะอาชีพอื่น บ้านผมไม่มี ทำแต่ชา ธรรมชาติเมื่อก่อนสมบูรณ์ ทุกวันนี้ต้องซื้อกิน สมัยก่อนหาเองในหนอง บึง เดือนนี้ทุนธรรมชาติหมด

ในทะเล ผมอยู่ห่างทะเล 500 เมตร ปลาที่ทางราชการมาปล่อย ไม่ได้กิน มีแต่ปลาดุก เอามาขาย ทุกวัน ปลานิล ปลากะตักก็มีน้อย เดือนนี้หมด เมื่อก่อน เดือนยี่ ดักสอนในป่าสาธุ ปลาดุกอยู่ มีมาก เดือน 11 อย่าไปเดินในน้ำเลบ้านผม ปลาดุกแหงแกงตาย มีมากเหลือเกิน ราวๆ ตีสิบไปดักปลาโด ปลาพรหม ตัว 10 กิโลกรัม 20 กิโลกรัม

ผมจะเล่าเรื่องทำนาสักนิด เมื่อก่อนทำนาสบาย เวียนควาย เสร็จแล้วไถว่ว หลังจากนั้นรถไถตามมา แล้วก็มีรถใหญ่เข้ามา รถเก็บข้าวก็เข้ามา เขาเพิ่มผลผลิตกัน

เดี๋ยวนี้คำว่า ทะเลสาบ มีเขา นา ทะเล ผมบอกเขื่อนด้วย ผมบอกไปเรื่องเขื่อนเขาหัวช้าง ผมฟังธงเลย ผมไม่เห็นด้วย ผมหาข้อมูลมานานแล้ว พบในหนังสือพิมพ์เมืองใต้ พาดหัวว่า 700 ล้าน สร้าง 2 แห่ง เก็บน้ำ 30 ล้านลูกบาศก์เมตรว่าจะสร้าง 3 แห่ง ตัวเขื่อน ตัวแรก 787 เมตร ตัวที่สอง 747 เมตร ตัวที่สาม 960 เมตร เก็บน้ำ 60 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชุ่มน้ำประมาณ 3 พันไร่ ข้อมูลจากชลประทาน สาเหตุที่ผมไม่เห็นด้วย ผมเคยอยู่แถวเขื่อน บางนางคนที่อยู่ตรงนั้นจิบหายหมด คนที่ได้ประโยชน์คือคนในเมือง ป่าไม้หมดเกลี้ยง เมื่อก่อนตรงหน้าเขื่อนเข้าไปแล้วมองตะวันไม่เห็น ต้องพกเข็มทิศ พอสร้างเสร็จน้ำท่วมหมด ไล่ประชาชนไปอยู่บนเขา นี่คือการประสพการณ์ที่พบมา

การสร้างเขื่อนเขาหัวช้างจะกระทบถึงผม วันนี้ฝนตกน้อย ฝนมาน้ำมาก 5 วันบ้านผมแห้งเลยถ้าสร้าง ผมไม่มั่นใจว่าเขื่อนไหนกักน้ำได้เลย เมื่อก่อนขึ้นที่ประจวบฯ พอน้ำท่วมก็เปิดเขื่อนหมด น้ำท่วมไปทั่ว

การสร้างเขื่อน นักวิชาการว่าสร้างต่างๆ กรมโยธาบอกว่าฉันสร้างถนน ชลประทานสร้างสะพานต่างๆ เขื่อนต่างๆ ต่างคนต่างทำ ไม่บูรณาการ ปัญญาไม่เกิด ทุกวันนี้ผมเชื่อว่าการเรียนรู้ของประชาชน ควรจะบูรณาการรวมกับคนท้องถิ่นบ้าง

สาเหตุที่น้ำจิบหายเพราะไม่มีน้ำ พอนาขึ้นเขื่อนน้ำมาพริบเดียว ข้าวเสียหาย เป็นสภาพในช่วง 10 ปีนี้ ยังทำยังจนลง

เรื่องผลประโยชน์ไม่คุย ว่าใครได้ใครเสีย เราหันมาทำแบบคนเมื่อก่อนได้ไหม ผมอายุ 14 ปี กับพ่อพา ขวานไปควน (ที่สูง) เมื่อก่อนมีเสือ มีสัตว์ป่าทุกชนิด ผมไปตัดไม้ ตัดกับขวาน เลื่อยทูน สมบูรณ์มาก หลังจากนั้นไม่นาน 10 ปีป่าหมด ผมไปตัดไม้ที่บ้าน หนหลังผมไปถามปรากฏว่าป่าหมดแล้ว ผมไม่พูดถึงคนตัด เพราะคนยังอยู่ นี่คือต้นน้ำเมื่อก่อน

เมื่อก่อน บ้านผมทำนา พอขึ้นเขียวที่หัวช้าง ผมล่ำมั่วก็เตรียมการเลย ไม่ถึง 3 ชั่วโมงฝนจะตก แนนอนเลย ทุกวันนี้ไม่มีแล้ว

ฝนตกตามฤดูกาลมีแต่ร่มสุ่มแล้ว ผมขอเสนอวิธีนี้ได้ไหม ปลุกต้นไม้ ไทร สาธุก็ได้ แทนเขื่อน หรือทำเขื่อน หินทิ้ง ให้น้ำมาเรื่อยๆ จะดีกว่า

เรื่องเขื่อนชลประทานต้องพูดให้จบ ผลกระทบบ้านผม ผ่าอาจารย์ด้วย พอสร้างเขื่อนท่าเขียดวันไหน บ้านผมเรียบร้อยเลย ก็ว่า พอเขาปล่อยน้ำ เขาส่งน้ำเป็นทอดๆ บ้านผมไม่ถึงเลย หลังจากนั้นที่ท่วมมา พอเดือนสี่เก็บข้าวเขาจะปล่อยน้ำ พอเราไม่ต้องการก็ปล่อยน้ำมา

เขื่อนนี้คนช่วงบนได้ประโยชน์ แต่ก็ได้ไม่มาก เพราะต้องผ่านคลองส่งน้ำไกล ผมบอกเล่าเขื่อนจากท่าเขียด คลองโละจังกระ พุดให้ตลอด มาคลองสังเหยา ถ้าสร้างก็เรียบร้อยเลย ด้านหนึ่งสวนยาง ด้านหนึ่งป่าพรุ มาช่วงหลังเขาทำเขื่อนกันพรุ ตอนนี้อยู่ทำเหมืองอยู่ ส่วนที่ 2 กำลังสร้าง ที่ทำเดือ ผมไม่รู้เลยจะกระทบผม บ้านผมจะยิ่งเดือดร้อนจนหนักไปอีก เพราะน้ำจะยังไม่พอทำนา ถูกตัดหมด ไม่รู้จะอยู่อย่างไร

หลังจากทำเดือมาเขื่อนท่ากอแก้ว ไม่เป็นไร สร้างแล้วก็รู้เลย โชคดีไป น้ำได้ไหลลงมาได้บ้าง

มานบท่าเสือ ได้ประโยชน์มาก เอาความคิดชาวบ้าน นบท่าเสือถึงจะปิดความคิดชาวบ้านออกจิตสองที่สามที แต่ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ได้ใช้มา 30 ปีแล้ว ทุกวันนี้ยังได้ใช้อยู่ ความคิดนักวิชาการสู้ไม่ได้ ผมไปดูชลประทานท่ามา 17 แห่ง ไม่มีน้ำสักแห่งเดียว

อีกตัวอย่าง คือ หนองมา ของกรมพัฒนาที่ดิน สุดท้ายเกิดเขื่อนชลประทานตอนล่าง แต่รู้ กั้นน้ำไม่ได้ อีกเขื่อนที่จะพูด คือ เขื่อนกั้นน้ำแถม ไม่รู้คิดอะไร ช่วยอะไรไม่ได้เลย ใครสร้างผมถือว่าพวกนี้วิสามัญฆาตกรรมฆ่าคน 1 ล้านรอบทะเล ผมพูดวันนี้ก็เพื่อลูกหลาน สาเหตุที่ไม่เห็นด้วยก็เห็นตัวอย่างแล้วจากปากกระวะ เรื่องเขื่อนนี้ผมตามมานานแล้ว

คนสงขลาจะเอาเขื่อน คนพัทลุงจะเอาสะพาน ขัดแย้งกันครับ น้ำที่กั้นจะเอาไปทำอะไร ชาวทะเลไม่ได้อะไร น้ำจืดเอาไปส่งโรงงาน มาเบียดน้ำคนรอบทะเล 1 ล้าน 5 แสนคน ผมไม่เห็นด้วย เขื่อนปากกระวะ ก็ควรถอน ให้มันไหลเวียนตามธรรมชาติ ไม่ต้องกั้นน้ำแถม ธรรมชาติมันจัดการกันเอง

ทะเลสาบสงขลาไม่ต้องไปขุดอะไร ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นธรรมชาติก็ดีไปเอง

ประเด็นอื่น เรื่องอาหารปลอดภัย ประเทศไทยไม่มีแล้ว ในดิน ในคน ในสัตว์ มีสารพิษเต็มไปหมด ใครสั่งสารเคมีเข้ามา ผมเสนอคณะจัดทำแผนแม่บทฯ ไม่รู้ตายไหมพูดมากๆ แบบนี้...กระทรวงพาณิชย์ สั่งสารเคมีเข้ามา คนเป็นโรคเพราะสารเคมี ไม่รู้เป็นโรคอะไร เป็นไปได้ไหมให้เลิกสั่งเข้า หาวิธีวิชาการแบบเรา

เรื่องสุดท้ายที่ทะเลบิทยายหมด รัฐบาลสนับสนุนคนรวย ให้เงินกู้ทำบ่อเลี้ยง สิ่งแวดล้อมต่างๆ สารพิษลงทะเลหมด

คุณสุภัทร หนูขาว

ผมฟังมาแล้วทุกคน ว่าจะเล่าความหลัง ตรงนี้ไม่ต้องพูดแล้ว ส่วนผลกระทบทุกคนพูดกันมากแล้ว ผมมีข้อเสนอแนะ ภัยธรรมชาติก็ดี ภัยมนุษย์ก็ดี ให้แก้ที่มนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มีสมองเป็นอาวุธ เมื่อมนุษย์ทำลายได้ก็ต้องแก้ไขได้ แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป

ขั้นแรก ให้เราแก้ตรงผู้บริหารหน่วยราชการทุกระดับก่อน ควรลงมาสัมผัสความเป็นจริงในพื้นที่ และแก้ที่ปฏิบัติ ให้มีจิตสำนึกในหน้าที่ ไม่ใช่สักแต่ทำตามคำสั่งผู้บริหาร หรือเห็นแก่ผลประโยชน์ และแก้ที่ประชาชนระดับรากหญ้า ให้ความรู้กับเด็กๆ เขาชน เล่านิทานให้ฟังบ้าง เล่าเรื่องอดีต ไม่ใช่ให้ดูแต่ทีวี พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก ขณะที่โรงเรียนสอนแต่ทฤษฎี หากขาดการปฏิบัติ

คิดเพราะหญ้าปาก หญ้ารกเพราะดินดี เคี้ยวนี้ผู้บริหารไม่บูรณาการทำงานกับพื้นที่เลย ก่อนทำอะไรต้องถามชาวบ้านก่อน การพัฒนาอย่าเอาประชาชนบังหน้า ประชาชนไม่เคยมีส่วนร่วม รู้อีกทีโครงการมาถึงแล้ว

ประชาชนมีเพียงขวาน พร้า ไม่สามารถเอาไปคันหญ้า คันดินไม่รื้อคลองได้ หน่วยงานราชการ เอาพันธุ์กลัมาแจก นกไม่กล้าเกาะ เพราะไม่รู้จะกินอะไร

คุณสมนึก ชูจิตร

ผมจะพูดสักเล็กน้อย เรื่องโครงการฟื้นฟูและคืนสภาพเดิม ดูแล้วมันไกลมาก ผมอายุ 64 เกิดพัทลุง หมู่ 6 โลกม่วง แต่ก่อนบ้านผมมีพ่อค้าเข้าไปในคลอง มีคลองปากชะเนียด มีการล่องแพ ขายสินค้า บรรทุกข้าว หมู กุ้ง แก่ มีลำเรือแล่นผ่านมาก แต่ปัจจุบันนี้จะให้คืนสภาพเดิมไปยาก เพราะเราไม่กำหนดอาณาเขต เมื่อก่อนคลองกว้าง 20 เมตร ปัจจุบันเวลาจะลอกหรือถาง เจ้าของที่มีผลประโยชน์จะไม่ให้ทำ คลองแคบลงทุกวัน

ทุกอย่างที่จะฟื้นฟู การขาดจิตสำนึกของชาวบ้านด้วย เรื่องขยะก็พาลงคลอง เพราะบางคนไม่มีที่เก็บที่ฝัง ใช้แบบตามใจ ให้พ้นไปจากหน้าบ้านก็พอ

ฝ่าย น่าจะมีผู้รับผิดชอบ ท่อระบายทรายออกไปไม่มี ทำให้หน้าฝายตื้นเขินหมด ดินไม่งอก ตรงหน้าดินใครก็ปลูกไม้ผล จะไปทำอะไรต่อไปก็ไม่ได้

ควรกั้นอาณาเขตที่แน่นอนให้กับแนวคลอง คลองสายนี้มีอาณาเขตเท่าไรที่ชาวบ้านจะใช้ประโยชน์ได้ อีกประการหนึ่ง เรื่องการรับผิดชอบของประชาชน ควรสร้างจิตสำนึกให้มากที่สุด เช่นเรื่อง ยาม่าหญ้า โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น หน่วยงานพัฒนาชุมชน กระทรวงทรัพยากรฯ น่าจะลงมาดูแลตรงนี้

มาถึงตรงนี้แล้วไม่น่าจะโทษคนที่ถางป่า ควรคิดว่าต่อไปน่าจะหาทางแก้ไข จะดีกว่า ต้องปรับปรุงใหม่ ที่เสียไปก็ไม่ต้องไปเสียเวลาคิด ควรปลูกป่าริมคลองก็ดี หาไม้ที่ทน ปลากินได้ พูดจริงๆ แล้ว ที่ดินเป็นของรัฐ แต่ไม่ได้เข้าไปควบคุมดูแล

คุณอนันต์ วัฒนรัตน์

ฟังดูแล้วราชการตกเป็นจำเลย ผมมาจากกรมทรัพยากรน้ำ ติดตามเวทีมาตลอด กรมนี้มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการดูแล โดยกรมนี้จะมีอายุ 1 ปี ขณะที่กรมชลฯ อยู่มานานแล้ว มีหน้าที่เพียงจัดหา ไม่ได้เข้าไปควบคุมดูแล

ดูแล ต่อไปกรมน้ำจะเข้ามาดูแลตรงนี้ ได้จัดตั้งคณะกรรมการระดับตำบล ระดับจังหวัด ต่อไปจะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนกับภาครัฐ รวมทั้งผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาดูแล โดยเฉพาะโครงการเล็กๆ ที่สามารถทำได้ ไม่ต้องรอภาครัฐ

กรมทรัพยากรน้ำมีคณะกรรมการดูแล มีรองผู้บัญชาการดูแล ต่อไปจะเข้ามามีบทบาทแทน คณะกรรมการทะเลสาบ เข้ามาดูแลการหาแหล่งน้ำ ร่วมกับกรมชลประทาน เป็นการบูรณาการแผนร่วมกัน

คุณวิรัตน์ หยุทอง

ผมมาจากกระโนน ได้เข้าร่วมประชุมหลายครั้ง รู้สึกว่าครั้งนี้สำคัญที่สุด เกี่ยวกับเรื่องประมง เชื้อนก้น น้ำเค็ม ผมมาวันนี้แบกความทุกข์มา ของชาวบ้าน 4 อำเภอ เพราะน้ำในทะเลสาบมีความเค็มจนใช้งานเพาะปลูกไม่ได้ เอามาเลี้ยงกุ้งก็ไม่ได้

ผมแบกความทุกข์มากราบเรียน เพื่อช่วยกันแก้ไข ผมคิดว่าแนวทางในการแก้ปัญหาน้ำเค็มในทะเลสาบเพื่อรักษาทะเลน้ำจืดให้ยืนนาน ข้อที่จะแก้คือ

- (1) ทำเชื้อนก้นน้ำเค็ม ระหว่างบ้านเกาะใหญ่ แหลมจองถนน เชื้อนก้นในทะเลสาบเป็นเชื้อนก้นหน้าแล้ง ไม่ให้น้ำเค็มไปหนุนน้ำจืด อยากให้พี่น้องไปคิดว่าเชื้อนก้นจะมีผลกระทบอะไรบ้าง
- (2) ทำเขื่อนปิดคลองกระโนน ระหว่างบ้านหัวเค็ด หมู่ 4 ตำบลกระโนน

คุณสมจิตร ชูรอง

พูดเรื่องเชื้อไม่รู้เข้าใจเรื่องนี้แค่ไหน ผมมองภาพความหลัง สมัยก่อนที่ไม่มีเชื้อ น้ำสมดุล ฟังตอนเข้าคลองไหลสู่ทะเลตลอดปี น้ำอยู่ได้ น้ำไม่เค็ม น้ำในคลองแต่ละสายมีความสมดุล ผมก็อยู่ในคลอง น้ำจากโคกม่วงไหลสู่ทะเลสาบ

ซึ่ง เขาดึงไว้ 500 เมตรหรือ 1 กม. ตลอดทาง ถามว่าปัจจุบันที่มันแห้ง ฝนตกลงมาก็ลงไปแห้ง ผมสรุปว่าทำอะไรให้ชลประทานแก้เป็นช่วงคลอง ให้น้ำรั่วตลอดเวลา

เล่ากันเรื่องลอกคลอง ขุดคลองเป็นเรื่องของประมงและป่าไม้ ปัจจุบันเรียกว่า ป่าชุมชน เมื่อก่อนเรียก ป่าชายคลอง มีป่าหลากหลาย เว้นป่าไผ่ 20 เมตร มีย่านเชือก (เถาวัลย์) มีสมุนไพร ที่ธรรมชาติสร้าง มีดินไม้ประเภทหนึ่งคือดินกล้าย เป็นเชื้อธรรมชาติปลูกไว้ริมคลอง คุณภาพกล้ายหญ้าแฝก ปัจจุบันใช้แบ็กโฮในการขุดลอก ทุยทุยกอย่างหมด เหลือดินเปล่าๆ เอาพันธุ์ไม้ใหม่มาปลูก คือ เสม็ดกล้าย แล้วปักป้ายโครงการเฉลิมพระเกียรติ ไม้ใหม่มานี้มีเชื้อมะเร็ง นี่คือเรื่องจริง

การแก้ไข เราอย่าลอกสักสิบปี ให้ทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ เราอย่าไปถาง ก็จบ

คุณวิไลพร รัตนแสน

กราบสวัสดิ์ท่านวิทยากร ดิฉันอยู่บ้านหัวป่ามาหลายปี พ่อแม่ทำนา ฐานะยากจน เวทีนี้จะกล่าวถึงสาเหตุของน้ำเค็ม

ปี 2538 คิฉันจำได้ว่าน้ำท่วมรุนแรง ฝนตกหนักมากพอที่จะหนุนน้ำเค็มได้ ปริมาณน้ำจืดมากเพราะ ฝนตกนาน มาพักหลังทางพัทลุงทำเขื่อนกั้นน้ำไว้บนเขา ปริมาณน้ำลดน้อยลง ทำให้น้ำจืดในทะเลสาบลดน้อยลง มีระดับต่ำกว่าน้ำเค็ม น้ำไหลจากที่สูงสู่ที่ต่ำ เราไม่มีน้ำจืดพอที่จะหนุนน้ำเค็มไปจากทะเลสาบได้เลย สภาวะ ธรรมชาติเปลี่ยนแปลง ก่อนมรสุมจะมีคลื่น ช่วงหน้าฝนจะต้องทิ้งบ้าน จดฝาบ้านออก ไม่อย่างนั้นคลื่นจะพัดฝาบ้านออกมาวันนี้ไม่มีลม ไม่มีคลื่น นี่ก็สาเหตุหนึ่ง จุดเริ่มต้นมาจากธรรมชาติเป็นผลพวงมาจากการตัดไม้ทำลายป่า

สาเหตุต่อไป การปล่อยน้ำเค็มจากนาุ้ง อำเภอรโนดมีการทำนาุ้งครั้งหนึ่งของพื้นที่ การปล่อยน้ำผ่านคลองระโนด ไม่เกี่ยวกับการทำเขื่อนปกระวะ น้ำจากบ่อกุ้งเป็นสาเหตุ อีกทางหนึ่งที่น้ำเค็มเข้าคือ ปากพะยูน ปริมาณน้ำจืดมีน้อย เมื่อมีคนเสนอให้เปิดเขื่อนปกระวะ คิฉันขอค้าน

อาจารย์อารี รั้งโยกฤษฎ์

ทุกวันนี้เขื่อนเปิดอยู่แต่น้ำไหลไม่แรง เพราะมีเขื่อนใครไม่รู้ไปกั้นไว้

คุณวิไลพร รัตนเสน

การทำนาสมัยโบราณทำปีละ 1 ครั้งหรือ 2 ครั้ง คนที่อยู่ส่วนบนจะไม่ทำนาปรัง ปัจจุบันการทำนาใช้น้ำมากขึ้น ทำนาปีละ 4 ครั้ง มีการใช้น้ำปริมาณมาก ไม่คำนึงถึงความเค็มของน้ำที่จะเพิ่มเข้ามา ทำให้น้ำเค็มมีระยะยาวนาน ไม่มีสิ่งที่จะไปไล่ นี่ก็สาเหตุ

การแก้ไขที่เสนอให้ทำเขื่อน ไม่ใช่เขื่อนกักเก็บน้ำที่มีความเสียหายมาแล้ว เพราะเมื่อฝนตกหนักเขื่อนปล่อยน้ำท่วมหนัก ที่เสนอ คือ เขื่อนกั้นน้ำจืดในทะเลสาบเท่านั้น

ปัญหาของการทำนา เมื่อก่อนใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปัจจุบันใครเสนออะไรมาก็รับหมด หันมาใช้ปุ๋ยเคมี เราอยากทำ อยากให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ไม่ต้องไปโทษใครอื่น ต้องโทษตัวเอง เมื่อก่อนใช้จั่ว ใช้ได้ระยะยาวมากกว่า ต่างกับใช้ปุ๋ยเคมี ในส่วนอำเภอรโนด บางคนทำนาปีละ 4 ครั้ง ถ้าไรได้มาน้อยกว่าที่ทำนาปีละ 1 ครั้งเสียอีก

สัตว์น้ำ การใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เคยเปิดเวทีที่บ้านขาว เปิดเวทีว่าการเลี้ยงเป็ดจะไล่ปลาหมอคันนั้นไม่จริง เพราะปลาตัวใหญ่ยังอยู่ เป็ดจะกินแต่ลูกคลัก เมื่อก่อนทำหลุมวังในนา ก็ไปหาปลาได้ น้ำในทะเลสาบ เมื่อก่อนไม่มีค่อม ตักกินได้เลย ไม่ต้องค่อม ตอนนี้กินไม่ได้แล้ว เพราะมีสารเคมี

ตอนนี้พริกจะถูกร่วงทุกๆ 3 เดือน เพราะฉะนั้นปัญหามันเกิดไม่ใช่มาจากนักวิชาการฝ่ายเดียว พวกเราด้วยการแก้ปัญหาอยากให้ช่วยกัน ทางการสนับสนุนให้ทำปุ๋ยชีวภาพใช้เอง จากผลไม้ที่ขายไม่ออกของเรานี้แหละ ทำได้ผลมาแล้ว ลดต้นทุน ไม่ต้องใช้สารเคมี

การที่คนยังใช้อู่อีกต้องช่วยกันณรงค์ ปลุกจิตสำนึกของประชาชนเองด้วยกันเอง ช่วยกันรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตของคนทุกคน ทุกพื้นที่

คุณผกาพรรณ ชูเชิด

ตัวเองอยู่ห่างออกมา ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ คิดว่าปัญหาทะเลสาบอยู่ที่มนุษย์เอง มนุษย์ชอบสร้างปัญหา จะต้องช่วยกันแก้ไข ความคิดอยากให้องค์กรราชการให้ความรู้กับชาวบ้านถึงปัญหา วิธีการแก้ไข และการปรับปรุงตัวเอง เพราะชาวบ้านมีความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดมานานแล้ว เป็นความคิดเดิม ไม่ชอบฟังความเห็นของเด็กๆ อยากให้ส่วนราชการมาช่วยรณรงค์เกี่ยวกับการดูแลน้ำในทะเลสาบสงขลา รณรงค์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เด็กทุกคนนี้มีความรู้ ว่าต้นเหตุมาจากไหน รณรงค์ได้ง่าย เพราะคนทั่วไปจะไม่รู้ว่าต้นเหตุ มาจากไหน คิดว่าการรณรงค์เป็นสิ่งสำคัญ

ในความคิดนักวิชาการก็มีส่วนคือในเรื่องไม่ใช่คนในพื้นที่ ไม่มีประสบการณ์ตรง เกษตรกรเองก็ไม่มีความรู้ทางวิชาการ อยากให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน

อาจารย์จรรยา หยุทอง

ผมอยากชี้แจงการประชาสัมพันธ์ เพราะช่วงนี้มีกระแสที่เข้ามาทำลายเราหลายเรื่อง การมาทำตรงนี้ก็ต้องการ มีคนบอกว่าเวทีเป็นเรื่องผลประโยชน์ของคนส่วนหนึ่ง บ้างก็ว่ามีความซ้ำซ้อน เปลืองงบประมาณ ทางเราพร้อมที่จะให้พี่น้องได้ตรวจสอบ

ที่ผมรับงานนี้เพราะผมเป็นคนระโนด สนใจเรื่องทะเลสาบ จัดเวทีมา 3 ปีแล้ว ที่รับงานไม่ใช่เรื่องเงิน ผมบอกตรงๆ ที่ได้มาจากโครงการ แส่นกว่าบาท ผมยังไม่ได้จ่ายค่าสิ่งพิมพ์สักบาทเลยครับ นี่เป็นความจริง เวทีของเราไม่มีค่าน้ำมัน ไม่ใช่เพราะเราขี้เหนียว คิดว่าถ้าจ่ายจะมีผลเสียมากกว่า ให้น้อยก็ถูกครหาอีกไม่สิ้นสุด เราพยายามทุ่มเทให้กับสื่อมากที่สุด สำหรับข้อครหาเราห้ามไม่ได้ ผมไม่โทษพี่น้อง แวดวงวิชาการก็เหมือนกัน พี่น้องพิสูจน์ได้ ไม่มีอะไรเคลือบแคลง

คำพูดที่ว่าพูดกันแล้วพูดกันเล่า ไม่เห็นทำอะไร ผมอยากชี้แจงว่าที่พูดไปก็ไม่เสียหายอะไร นักวิชาการคงจะไปเก็บมาพิจารณาอยู่แล้ว ที่ต้องพูดกันอีกเหตุผลใหญ่ก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ผ่านมาขอพูดกันว่าไม่รู้เรื่อง ไม่เห็นมาบอก เปิดโอกาสให้พี่น้องมาพูดให้มาก จะได้ไม่บอกอีกว่าไม่เห็นมีใครมาบอก

เราพยายามใช้สื่อให้หลากหลายที่สุด เพื่อให้ครอบคลุมทุกคน แต่ก็คงไม่สมบูรณ์ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ อย่างเพิ่งเบื่อเสียก่อน ไม่ปลูกโรงแล้วก็อย่ามาโยนอะไรใส่ถอกัน

คุณเนือม สังข์สุวรรณ

ผมมาจากตะเครียะ เพื่อติดตามการสัมมนาไปบอกพี่น้องบ้านผม ตรงนี้ผมคิดใจอยู่สิ่งหนึ่ง คือ เรื่องเขื่อนปากกระวะ ผมขอชี้แจงว่า เขื่อนปากกระวะที่เห็นมา

ปากกระวะเมื่อก่อนไม่มีคนอยู่ เป็นสถานที่ช้างไปวิ่งเล่นน้ำทะเล ประมาณร้อยปี คนที่ไปจับจองที่ ที่แรกไปเลี้ยงวัว เฝ้าวัว ต่อมาเมื่อมีคนเป็นชาวพังงาเข้ามาซื้อดำ และซื้อยืมจากบางเตย สามคนนี้ไปอยู่เลี้ยงวัว คนซื้อดำได้เมียเป็นคนตะเครียะ จึงมาชักชวนคนที่นั่นไปอยู่ด้วย ปากกระวะจึงมีคนมากขึ้น

อยู่มาๆ คนไปอยู่ตรงไหนไม่มีวัดก็มีความสุข จึงคิดที่จะสร้างวัด ตรงนี้ไปพิพาทกับนายยิ้ม นายดำที่ ไม่อยากให้อาณาที่สร้างวัดเข้าไปในพื้นที่ของตน นี่เป็นเรื่องในอดีต

ทุกวันนี้ปีไหนน้ำแรงระวะจะแตก แตกตรงกิ่งเขื่อน ความคิดของผม การทำเขื่อนไม่ใช่เขื่อนกันน้ำเค็ม ข้างหน้าน้ำเค็มเข้าไม่ได้ ตอนที่เขาส่งเขื่อนให้พื้นที่เกาะน้ำรอบทำนาได้ ตอนฤดูฝนเข้ามาน้ำแตกเขื่อน สร้างเพื่อ กันไม่ให้ น้ำทะเลเข้ามามากกว่า น้ำเค็มขึ้นมาถึงบ้านดินนอ สังเกตป่าจากตรงไหนมี ตรงนั้นน้ำเค็มถึง พอ น้ำเค็มเข้า เพราะระวะแตกน้ำเข้าตรงนั้น

อาจารย์อารี รัชสิโยภยกุล

เขื่อนระวะแตก เป็นเพราะน้ำจืดออก แล้วน้ำเค็มเข้ามา ไม่ใช่เขื่อนแตกเพราะน้ำเค็มเข้า

คุณเนียม สังข์สุวรรณ

มีการเถียงกันว่าน้ำเค็มจะไม่ให้เข้า คลองระโนดปิด ผมอยากถามพี่น้องเขาชัยสน ทำเขื่อนที่ แหลมจอง ถนน พี่น้องจะว่าอย่างไร

ถ้าไม่ให้สร้างจะช่วยบ้านผมอย่างไร บ้านผมทำนาอย่างเดียว อาชีพเสริมอื่นไม่มี หลายคนหนีเงินจากการ ทำนา มาอยู่ที่นี้โลกยา เพื่อนวังขึ้นเขา ถึงที่สุดสวนก็ไม่ใช่ นาก็ไม่เชิง

ย้อนอดีตทะเลเกิดจากอะไร ถ้าย้อนไปสักพันปี พื้นที่ตรงนี้เป็นดินขึ้นมา เกิดจากการลดของน้ำ เกิดดิน เกิดเขาขึ้นมา ผมไปดูภูมิศาสตร์ มีเขา 2 เขา คือ เขาใหญ่ กับเขาน้อย คือ เกาะใหญ่ ด้วยเหตุที่ว่าตรงนี้เกิดสูงขึ้น ลม ตะวันออกสาดทรายมาทับกว้างออกกลายเป็นสันทรายใหญ่ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ ทะเลที่เกิดจากน้ำเขา บรรทัด ดันลงมา ๆ สู่ที่ต่ำ ไหลลงเป็นทะเลสาบ ก่อนเป็นทะเลมันก็คั่นอยู่ก่อน เป็นธรรมชาติของมัน

ทางแก้ (1) กันเขื่อน (2) ขุดทะเล ปริมาณน้ำ 6,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำอย่างไรที่จะกักน้ำไว้ใช้ได้ พัฒนาแหลมจองถนนมาถึงลำปำเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ผมมาวันนี้มาถามพี่น้องเขาชัยสน ถ้าบ้านผมไม่ได้ทำนาแล้วจะทำอะไรกิน บ้านผมหมู่ 2 ตำบลตะเคียนะ มี 81 ครัวเรือนเป็นหนี้ 11 ล้านบาท เขาว่ายิ่งปล่อยกู้ชาวบ้านยิ่งจนลง ไม่จริง ถ้าชาวบ้านใช้ให้เกิดประโยชน์จะดี มาก ปากกระวะแต่ก่อนไม่มีผลกับน้ำเค็มที่เข้ามาหาข้าว ทำเขื่อนกันเสียก็จบ ทะเลมันตื้นนิดเดียว ฉะนั้นให้ขุด และ ให้กัน หวังว่าพี่น้องเขาชัยสนคงจะเห็นใจชาวบ้าน ช่วยอนุเคราะห์ผมด้วย

คุณคำนึง สังหาร

โลกยาที่พี่น้องพูดถึง ผมมาอยู่ 52 ปีแล้ว มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มน้ำทะเลสาบเหมือนกัน ผมอพยพตาม ผู้ปกครองมาตั้งแต่อายุ 11 ปี ที่พูดถึงโลกยาอยู่ทางเหนือ เหนือน้ำ เขาว่าใช้สารเคมี คนไข้เพราะสารเคมีบ้าง น้ำเสีย เพราะสารเคมี ผมทำแผนเรื่องการหยุดใช้สารเคมี ผมบอกว่าปลาหัวโหม่งหนังแข็งหนังเหนียว ปรับตัวเข้ากับสภาพ แวดล้อม มีการพูดกันมาก ผมยอมรับ การทำอาชีพสวนยาง เมื่อก่อนสงเคราะห์เขาให้ใช้แต่ปัจจุบันเลิกใช้กันแล้ว

ปัญหาน้ำมาก ฝนตกน้ำมากท่วมหลายหมู่บ้านแล้ว เพราะถนนมาก น้ำท่วมข้างเป็นเดือน น้ำติดถนนชลประทานบ้าง โยธาธิการบ้าง อบต.บ้าง ทำแล้วไม่คิดแก้ไข ไม่มองการณ์ไกล ทำถนนยิ่งปรับให้สูง เมื่อก่อนไม่มีถนน น้ำท่วมวันเดียวก็ไหลลงทะเลสาบหมด ทางหลวงสูงเสมอหลังคาชาวบ้าน คนที่เข้ามามีส่วนร่วม คือ ถนนชล

ประมาณ 20-30 กิโลเมตร ไม่มีท่อเลย มีส่วนทำให้น้ำทะเลเสีย เพราะน้ำจากป่าต้นน้ำถูกกั้นเสีย ใช้เสีย 40เปอร์เซ็นต์ สูญเปล่าเสีย 60 เปอร์เซ็นต์ ขาดการบริหารจัดการ

ปัจจุบันทุ่งนาบ้านผมมีแต่น้ำ ผมไม่โทษชลประทาน แต่ชลประทานไม่เคยลงไปดูเลย ปัจจุบันตากฟ้า หนาน้ำยังไม่ได้ เจ้านายผ่านไปมาก ชาวบ้านร้องจนไม่มีน้ำตาจะร้องแล้ว อยากให้ชลประทานชุดต่อไปบ้าง

มีหลายอย่างที่แปลกสำหรับทะเลสาบเรา มีทั้งน้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย คนก็อาชีพหลากหลาย ปัญหอยางเดียวที่แก้ไม่ได้ การทำแผนแม่บทฯ ผมมีส่วนร่วมมาหลายครั้งแล้ว ทำได้เป็นท่อนๆ ผมว่าถ้าทำกันหลายๆแผน เอาไปร่วมกันได้ไหม ถามท่านได้ไหมครับ

อาจารย์อริ รังสิโยภักดิ์

ผมก็อยากเอาทุกแผนมารวมกันแหละครับ เอาแผนเก่าๆ มาดูด้วย

คุณคำนึง สังหาร

ดีแล้วครับ ทะเลสาบมีหลายพื้นที่ เพราะฉะนั้นทุกคนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ความคิดของทุกคนให้เอาไปด้วย อย่าเอาไปใส่ตัว อย่าเอาแต่ของนักวิชาการ ตอนนี้อย่างนี้เป็นพระเอก ไม่น่าว่าจะเป็นพระเอกตลอดไป หรือเปล่า

ให้ผู้ดำเนินการเรื่องนี้ ไม่ว่าแผนเก่าๆ จนมาถึงวันนี้ ที่ชาวบ้านเป็นพระเอกให้อามารวมกันให้หมด ช่วยวิเคราะห์ศึกษาว่าใช้ได้ไหม พยายามให้ชาวบ้านเป็นพระเอก

ไมแอ้งซ้อ

มีข้อข้องใจว่าทำไมแหลมจองถนนไม่ประกาศเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพราะมีทรัพยากรมาก เช่น มีถ้ำน้ำร้อน มีเกาะสี่เกาะห้า เกาะเหล่านี้ถ้าเปิดให้นักท่องเที่ยวลงไปจะได้มากกว่าให้สัมปทาน

คุณหรือหวาน วัชรจิโรสถ

พูดกันไปทุกเรื่องแล้ว ผมก็มีความคิดว่าเห็นด้วยที่ได้เกิดเขื่อนจากเขาวรรทัด เกิดจากการพัฒนา ผู้ที่ได้งบประมาณเห็นบ้านผมก่อนเพื่อน พอทำสิ่งก่อสร้างก็คิดถึงบ้านผมอีก เมื่อดูทรายแล้วคลองกว้างขึ้นน้ำไหลเร็วเลยเกิดเป็นน้ำขุ่นขึ้น สิ่งกีดขวาง คือ โพงพางเกิดเต็มไปหมด พื้นที่นักพัฒนาทั้งหลายอย่ามองควน มองทรายบ้านผมให้มาก พื้นที่ชาวหงษาได้สำนึก ต่อไปแก้ไขการอนุมัติงบประมาณ อย่าให้มีการขุดควนกันให้มากนัก ขุดตั้งแต่โลกมั่วง คลองเฉลิม ทรายขาว ขุดหมด ถ้าขุดหมด เขาวรรทัดหัวล้าน น้ำไหลคั่นดินจากเขาวรรทัดลงทะเลสาบจะกลายเป็นสนามกอล์ฟ การพัฒนาทำถนน อย่าเอาเครื่องดูดทรายไปดูดให้มันมากนัก

คุณน้อย แก่นแท่น

ผมมาจากบางแก้ว มาคุยเรื่องทะเลสาบ เรื่องเขื่อน เพราะเป็นงานที่ชมรมเราทำอยู่ เรื่องทะเลสาบย้อนไปที่ผมจำได้ ทะเลสาบสมบูรณ์มี 3 น้ำ ก่อนปิดปากกระวะ มีน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม มีระบบนิเวศน์ การไหลเวียนของน้ำกันเองตามฤดูกาล ปลาที่จะกินกร่อยที่สุดเพราะเป็นปลา 3 น้ำ การที่พี่น้องระโนดให้สร้างเขื่อนที่หัวแหลมผมขอค้าน

ผมทำงานพัฒนาทะเลสาบมา 5-6 ปี ต่อสู้คัดค้านมาตลอด สมมุติว่าจะสร้างเขื่อน วันไหนเราก็จะมีทีมคัดค้านมาจากทั่วประเทศ และทำสำเร็จไปครั้งหนึ่งเมื่อปี 30 มีการชะลอไปครั้งหนึ่ง เพราะมีผลต่อชาวประมง กระบอบเรื่องอาชีพ และริมฝั่ง ถ้ากั้นทะเลเป็นหนอง จะมีวัชพืชน้ำจืดหลายชนิดขึ้นเต็มแน่นอน จะเอาน้ำไปทำนา也不行หลายปีแล้วชาวหัวป่าชกน้ำจืดไปทำนา เมื่อก่อนทำนา 1 ครั้ง ไม่เป็นไร มาทำนา 4 ครั้งมีหนี้สินมากขึ้น

คุณนวม รอดชุม

พูดรอบสอง ขอสนับสนุนพี่น้องชาวระโนดครับ ผมก็เคยร่วมเวทีมาหลายครั้ง สมัยก่อนมีการอ้างอิงว่า พ.ศ. 2530 โครงการทำเขื่อนมีการวิจัยมาลงที่แหลมจองถนน เลยต่อต้านกันมาไม่ให้สร้าง พี่น้องทะเลน้อยนั่งรถมาประท้วงกันหลายรอบัส การอ้างอิงว่าน้ำจะเสีย ไม่จริง ทุกวันนี้ น้ำก็เริ่มเหม็น เริ่มเน่า ไม่ควบคุม ไม่ใช่เน้นว่าทำเขื่อนแล้วจะเสียอย่างเดียว ข้อดีก็ยังมี

ให้เป็นการทดลองจะดีกว่า ถ้าเอียงกันแบบนี้ไม่มีประโยชน์ ทำให้ครบวงจร โดยเฉพาะการท่องเที่ยวอยากให้คณะทำงานศึกษาด้วย

คุณเอิบ จันทรสูง

วันนี้ศักยภาพการท่องเที่ยวมีพอสมควร ยังไม่พัฒนาและไม่ประชาสัมพันธ์ เช่น ถ้ำน้ำร้อน เกาะสี่เกาะห้า ให้ท้องถิ่นร่วมกันคิดแผนพัฒนา ถ้าทำการท่องเที่ยว ดึงคนมาตรงนี้จะทำได้ไหม ณ วันนี้ทรัพยากรในพื้นที่ คนในพื้นที่ได้ประโยชน์ไม่เต็มที่ ถ้ารัฐทำไม่ได้ก็ให้เอกชนเข้ามา อย่างน้อยชาวบ้านจะมีรายได้ ผลไม้จะได้ขายได้ การดึงคนเข้ามาเรายังทำไม่ได้ อยากให้หน่วยงานการท่องเที่ยวมีความจริงใจ มารับฟังเราบ้าง

คุณพิภพ ขุนกำแหง

ผมฝากว่า “ปรึกษาร่วมคิด ชีวิตสดใส” ทะเลสาบวันนี้เรื่องปากท้องเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าหน่วยประมงช่วยฟื้นฟูปลาในทะเลสาบ ช่วยคนรอบทะเลสาบไม่ให้หนีไปไหน เมื่อได้ปลาคืนสู่ทะเลสาบแล้ว ประมงปล่อยปลาสู่ทะเลสาบนอกจากให้แล้วต้องดูแลด้วย ให้ครบวงจรในทุกขั้นตอน

ไม่แจ้งชื่อ

ผมอยากให้กรมประมงส่งเจ้าหน้าที่มาอยู่ที่แหลมจองถนน มาร่วมกับคนในท้องถิ่น การทำประมงรัฐ ทำให้มากขึ้น

คุณวิรัตน์ หยุทอง

ท่านที่ค้านไม่ให้มีเขื่อนกั้นน้ำเค็ม ช่วงหน้าแล้งท่านมีแนวทางแก้ไขได้หรือไม่ เมื่อท่านคัดค้านแล้วต้องมีวิธีการช่วยเหลือพี่น้องที่ได้รับผลกระทบด้วย

ในเรื่องการท่องเที่ยว ทุกคนชอบที่จะชมรังนก แต่การท่องเที่ยวนี้ชมรังนกแต่เรื่องถนน ผมอยากให้ชมรังนกเรื่องความสวยงามของภาพทางน้ำ จากบางแก้ว วนมาเกาะขนวน ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นภาพความสวยงามทางน้ำด้วย

เรื่องไหนที่ผมร้องขอไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชมทิวทัศน์ 2 ฝั่งทะเล รวมถึงวิถีชีวิตชาวประมง การรื้อทำลายจะทำให้สงขลาเดือดเป็นไฟ การรับฟังความคิดเห็นให้จัดแบ่งโซนการทำประมงดูแลให้สวยงาม ให้นักท่องเที่ยวมาดูได้ ไม่ต้องทำลาย น่าจะดีกว่า

คุณนิคม หนูชู

ผมฟังๆ ปัญหาทะเลสาบ มี 2 สิ่ง คือ น้ำเค็ม กับขาดน้ำจืด ถ้าจะสร้างเขื่อนยิ่งรุกราล้าธรรมชาติไปอีกจะยิ่งไปกันใหญ่ ในทะเลจะสร้างเขื่อน ไม่ให้ไปเอาทรายบ้านแก แล้วจะไปเอาจากไหน

คุณสมจิตร ชูรอง

พูดเรื่องป่าไม้ เวลาแล้งอย่างไรเราทำน้ำตาลมันยังออก แสดงว่ามีน้ำในไม้ ไม้เป็นของกรมป่าไม้ ผมไม่เห็นมาดูแลกันเล็กๆ ดูแต่ต้นใหญ่ๆ ผมขอฝากว่าเรื่องป่า ถ้ายังมีกรมป่าไม้เหลืออยู่อีก ให้ช่วยมาดูแล และอยากให้ อบต.มีส่วนมาดูแลด้วย ผมอยากให้รักษาดันไม้เล็กๆ ใครจะลงมาดูแล ในการดูแลเป็นของ อบต. หรือกรมป่าไม้ก็ได้ อยากให้ อบต. ในพื้นที่สะท้อนไปด้วยเพื่อให้ต้นไม้ได้เติบโตใหญ่ขึ้นมา

ไมใช่ อบต.เห็นว่าสาธารณะเป็นของคน ความจริงไม่ใช่ อบต. กับกรมป่าไม้ น่าจะมานั่งคุยกันทำงานร่วมกับชาวบ้าน

คุณเนือม สังข์สุวรรณ

ผมขอฝากลูกทุกคน ผมมาไม่ใช่กำหนดว่าเขื่อนต้องสร้าง อยากให้พี่น้องช่วยหาทางแก้ไข ถ้าไม่มีน้ำเราก็อยู่ไม่ได้ เพราะเราทำนาปีละ 2 ครั้ง ทำปีละครั้งไม่ได้แล้ว

บ้านผมมีป่าพรุหลายพันไร่ พื้นที่ตรงนั้นถ้าเอาไปให้แผนให้ขุดลอกคลอง ล้อมป่าไว้ไม่ให้ติดไฟ ในฤดูแล้ง เมื่อน้ำลงสามารถใช้กักน้ำได้ คลองสามารถขุดลอกไปต่อเชื่อมโครงการพระราชดำริ แถวๆ หมู่ 2 ฝากลูกๆ ที่บ้านว่าจะช่วยผมได้อย่างไร

อาจารย์อารี ริงสิโยกฤษฎ์

พรุเราก็ดึงใจอยู่ เพราะเป็นคลังของน้ำ

คุณสมบูรณ์ ทิพย์นุ้ย

ผมอยากพูดเรื่องน้ำพิษที่พูดกันเรื่องสารเคมี ผมสังเกตว่าเมื่อก่อนในห้วยว่ายนน้ำได้ แต่ตอนนี้ว่ายไม่ได้ คับ การใช้สารเคมีควรหันมาใช้สมุนไพร พวกเราที่เห็นว่าพืชผักปนเปื้อนสารเคมี ผมอยากแนะนำรังจืดชนิดต้นนำไปบรรจุในแผน ล้างพิษไม่ว่าผลไม้หรือพิษในร่างกายของเรา ควรมาช่วยกันรณรงค์ล้างพิษในร่างกายและในผัก ผลไม้

อาจารย์อารี ริงสิโยกฤษฎ์

ในโอกาสนี้ในนาม 3 สถาบันขอขอบคุณพี่น้องทุกคน พวกเรายินดีรับความเห็นทั้งหลายนำไปสู่การทำแผนแม่บทฯ เพื่อการฟื้นฟูทะเลสาบ โดยความตั้งใจที่จะคืนสภาพให้เหมือนเดิมที่สุดเท่าที่จะทำได้

สรุปประเด็นจากเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
วันพุธที่ 26 พฤศจิกายน 2546 ณ โรงเรียนเขาชัยสน

(ประเด็นที่สรุปข้างล่างนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ความคิดเห็นของคณะผู้ศึกษา)

1. ทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน

ประเด็นปัญหา

- ปัญหาการใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกล้างลงทะเล
- การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี
- ควรกันอาณาเขตที่แน่นอนให้กับแนวคลอง เพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์

2. ทรัพยากรน้ำ และมลพิษทางน้ำ

ประเด็นปัญหา

- ถาลคลองตื้นเขินจากตะกอนดิน และการใช้เครื่องมือประมงขวางทางน้ำ
- ต้องการให้มีการขุดร่องน้ำและขุดทะเล
- ปัญหาฝนตกน้ำท่วมหลายหมู่บ้าน อันเกิดจากการก่อสร้างถนนและชลประทาน เนื่องจากการทำถนนไม่มีท่อระบายน้ำ เช่น ชลประทานท่าเขียด ทำให้น้ำท่วมขังเป็นเดือน เมื่อก่อนไม่มีถนน น้ำท่วมวันเดียวไหลลงทะเลสาบหมด
- เกาะสี่ เกาะห้า และเกาะหก มีการบังการไหลของกระแสน้ำ ทำให้ทะเลสาบตื้นเขิน
- ปริมาณน้ำลดน้อยลง มีระดับต่ำกว่าน้ำเค็ม ทำให้ไม่มีน้ำจืดพอที่จะหนุนน้ำเค็มไปจากทะเลสาบได้ ส่วนฤดูแล้งก็ขาดน้ำเพราะป่าถูกทำลาย ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล
- การใช้ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าหญ้า และน้ำเสียจากโรงงาน ทำให้ปลาตาย น้ำเน่า
- การปล่อยน้ำจากนาุ้ง ทำให้น้ำเค็มเข้ามา ปริมาณน้ำจืดจึงมีน้อย

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้ขุดทะเลให้ลึกกว่าเดิมอีกประมาณ 10 เมตร ส่วนดินที่ได้จากการขุดก็นำไปขายที่โรงงาน หรือผสมปุ๋ย
- ให้ดูแลเขื่อน และสาหร่ายในทะเลสาบออก
- รณรงค์ให้รู้คุณค่า และประโยชน์ของธรรมชาติ
- ทำเขื่อนกั้นน้ำเค็ม ระหว่างบ้านเกาะใหญ่ แหหลวงจองถนน
- ทำเขื่อนปิดคลองระโนด ระหว่างบ้านหัวเค็ด หมู่ 4 ตำบลระโนด
- ปลุกต้นไม้ ไทร ต้นสาคร แทนเขื่อน หรือทำเขื่อนหินทิ้ง

- หาทางเก็บน้ำจืดไว้ผลักดันน้ำเค็มในฤดูแล้ง และควบคุมน้ำเค็มให้สมดุลกับน้ำจืด
 - กรมทรัพยากรน้ำกำลังตั้งกรรมการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ต่อไปจะรับผิดชอบแทนคณะกรรมการทะเลสาบ แล้วจัดการแหล่งน้ำร่วมกับกรมชลประทาน แบบบูรณาการแผนร่วมกัน
 - ทำเขื่อนกั้นน้ำจืดในทะเลสาบ ให้เป็นเขื่อนกั้นในหน้าแล้ง ไม่ให้น้ำเค็มไปหนุนน้ำจืด
 - หาทางเก็บน้ำจืดไว้ผลักดันน้ำเค็มในฤดูแล้งเพื่อการเกษตรกรรม และควบคุมน้ำเค็มให้สมดุล กับน้ำจืด
- อนึ่งเขื่อนกั้นน้ำเค็ม คนพัทลุงเสนอว่าไม่ควรสร้าง เพราะเป็นการวิสามัญฆาตกรรมคนรอบทะเลสาบ และควรเปิดปากกระวะ ส่วนชาวทุ่งระโนดมีความเห็นว่าอยากให้สร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็ม และไม่ควรเปิดปากกระวะ พร้อมทั้งทำเขื่อนปิดคลองระโนด

3. ทรัพยากรประมง

ประเด็นปัญหา

- วัฏจักรของสัตว์น้ำ เกิดการเปลี่ยนแปลง สัตว์น้ำเริ่มสูญพันธุ์
- การใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น โพงพาง อวนล้อม อวนใหญ่

แนวทางแก้ปัญหา

- หาพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยให้มากขึ้น ทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- จัดระเบียบไซนัง ไซตุ้
- จับกุม หรือ ควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
- กรมประมงควรส่งเจ้าหน้าที่มาอยู่แหลมจองถนน มาร่วมกับคนในท้องถิ่นทำประมงให้มากขึ้น

4. การท่องเที่ยว

แนวทางแก้ปัญหา

- พัฒนาท่องเที่ยวจากแหลมจองถนน ถึงลำปำ ถ้าน้ำร้อน เปิดให้ล่องเรือในทะเลสาบ คูวิถีชีวิตประมง
- เกาะสี่ เกาะห้า เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปชม จะได้ประโยชน์มากกว่าให้สัมปทาน และเพิ่มการ ประชาสัมพันธ์
- เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนท่องเที่ยวกับมาเลเซีย ซึ่งในพื้นที่เริ่มแล้วที่วัดเขียนบางแก้ว อยากให้รัฐสนับสนุน งบประมาณแหล่งท่องเที่ยวเพิ่ม

5. ประเด็นอื่นๆ

ประเด็นปัญหา

- ชาวบ้านในพื้นที่ละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง เข้าไปอยู่ในตัวเมือง เหลือเฉพาะคนเฒ่า คนแก่ จึงเกิดปัญหาการขาดความอบอุ่นในครอบครัว
- การทำบ่อกึ่ง ทำให้สารพิษลงทะเล
- การขุดดินควน ดูดทราย ตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ฝนไม่ตกตามฤดู
- นักวิชาการและเจ้าหน้าที่รัฐให้ข้อมูลทางเดียว ไม่เชื่อการเรียนรู้และภูมิปัญญาชาวบ้าน ควรบูรณาการทุกองค์ความรู้ที่มีอยู่

แนวทางแก้ปัญหา

- การทำโครงการอะไรในพื้นที่จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ และมีส่วนร่วม
- การสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้มีอาชีพเสริม
- ผู้บริหารหน่วยราชการทุกระดับจะต้องแก้ปัญหาที่ประชาชนระดับรากหญ้า และให้ความรู้กับเยาวชน
- ผู้ปฏิบัติงานอย่าทำตามแต่คำสั่ง จะทำอะไรให้ถามชาวบ้านก่อน แล้วบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบ
- การฟื้นฟูทะเลสาบมีคนหลายกลุ่มร่วมกันเป็นเจ้าของ จึงต้องร่วมคิดและคิดเล็กไม่ได้ ต้องคิดใหญ่ ซึ่งเห็นด้วยกับวิธีการจัดทำแผนแม่บทฯ
- ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เฉลี่ยทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ที่สำคัญปากท้องประชาชนต้องมาก่อน

**รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
วันพุธที่ 26 พฤศจิกายน 2546 ณ โรงเรียนเขาย้ายสน**

1. คุณวีระวุธ	ชุมชนช่วย					
2. คุณสมใจ	ชีวะกุล					
3. คุณอารีย์	แก้วประกอบ					
4. คุณหนูดวง	เมืองสง					
5. คุณอำพัน	จตุรุด					
6. คุณสุพิศ	ทิพย์โสธร					
7. คุณสุพรรณิ	ยิโซติช่วง					
8. คุณณอม	ทิพย์นุ้ย					
9. คุณชาญชัย	สรรสาคร					
10. นักเรียนสุรพล	เจตพงศ์					
11. คุณสมนึก	ชูจิตร					
12. คุณพิทยา	คชปักษ์	45	ม. 1	ต. หานโพธิ์	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
13. คุณประภาส	ทิพย์เกสร	124	ม. 11	ต. หานโพธิ์	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
14. คุณอุไร	ใบเกลี้ยง	161	ม.11	ต. หานโพธิ์	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
15. คุณกิตติยา	ศรีรักษ์	209	ม.11	ต. หานโพธิ์	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
16. คุณสมบุรณ์	ทิพย์นุ้ย	90	ม. 1	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
17. คุณนพรัตน์	เกตุ่ม	226	ม. 1	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
18. คุณวันเพ็ญ	สุรราช	165	ม. 2	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
19. คุณอุมาพร	คำเกลี้ยง	66	ม. 2	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
20. คุณสมพิศ	จันทร์เทพ	-	ม. 3	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
21. คุณพร้อม	จันทร์เทพ	-	ม. 3	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
22. คุณทัศนิกรณ์	ทับแสง	7	ม. 3	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
23. คุณมณฑนา	มูลปัญญา	-	ม. 6	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
24. คุณพับ	ค้วงจุค	-	ม. 6	ต. ควนขนุน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
25. คุณสมจิตร	ชูรอง	128	-	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
26. คุณพิภพ	ขุนคำแหง	156/1	ม. 1	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
27. คุณเกียรติ	เนาวับุตร	151	ม. 1	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
28. คุณนิคม	หนูชู	218	ม. 1	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
29. คุณอาวีณา	อรุณพันธ์	404	ม. 3	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
30. คุณสุราณี	เพ็งทิพย์	298	ม. 3	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง
31. คุณอารี	นวลเกลี้ยง	53/2	ม. 5	ต. เขาย้ายสน	อ. เขาย้ายสน	จ. พัทลุง

32. คุณละเอียด	สุวรรณวงศ์	140	ม. 5	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
33. คุณทัพ	ชื่องรักษ์	117	ม. 5	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
34. คุณจำลอง	บัวพรหม	134	ม. 5	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
35. คุณมณีวรรณ	ชูเชิด	64	ม. 6	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
36. คุณสิทธิชัย	อินทะสระราช	47	ม. 7	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
37. คุณคำนึง	สังหาร	85	ม. 9	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
38. คุณสุพัฒน์	หนูขาว	588	ม. 10	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
39. คุณจิราพร	ชาติรี	66/1	ม. 10	ต. เขาชัยสน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
40. คุณนวม	รอดชุม	-	ม. 1	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
41. คุณยกเลื้อน	ขวัญเซง	89	ม. 1	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
42. คุณวรรณา	แก้วนาง	149	ม. 1	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
43. คุณกิตติศักดิ์	แก้วชูทอง	69	ม. 1	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
44. คุณวรายุทธ	ศรีสวัสดิ์	123	ม. 1	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
45. คุณศิริ	สุวรรณโชติ	44	ม. 2	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
46. คุณถัดดาวัลย์	อิสโร	45	ม. 3	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
47. คุณอนันต์	ชูสอน	46	ม. 7	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
48. คุณมณธิรา	ไชยวรรณ	19	ม. 7	ต. จองถนน	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
49. คุณวิจิต	มุสิกะนิลพันธุ์	89	ม. 5	ต. นาปะขอ	อ. บางแก้ว	จ. พัทลุง
50. คุณวรรณวิสาข์	พลด้วง	110	ม. 9	ต. นาปะขอ	อ. บางแก้ว	จ. พัทลุง
51. คุณกัมภีร์พรรณ	พลด้วง	110	ม. 9	ต. นาปะขอ	อ. บางแก้ว	จ. พัทลุง
52. คุณน้อย	แก่นแท่น	268	ม. 9	ต. นาปะขอ	อ. บางแก้ว	จ. พัทลุง
53. คุณสุชาติ	พรหมผา	19	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
54. คุณสมนึก	ทองศรี	116	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
55. คุณวัลลภ	พรหมสังฆะ	121	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
56. คุณเลื้อน	พรหมสังฆะ	7	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
57. คุณสมหมาย	พรหมผา	219	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
58. คุณสมนึก	สนดี	83	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
59. คุณหนูจิน	คงเหล่	136	ม. 1	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
60. คุณยงค์	แสงใส	103	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
61. คุณอารีย์	ชูกิจ	111/1	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
62. คุณรุ่งฤดี	พริกเบ็ญจะ	352	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
63. คุณอมรรัตน์	ทิพย์สมบัติ	111	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
64. คุณว่อง	คำหนูอินทร์	120	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
65. คุณอ้าย	เหมือนศิริ	941	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
66. คุณชิน	ทิพย์สมบัติ	111	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
67. คุณละออ	จินดาวัลย์	37	ม. 6	ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง

68. คุณสมชาย	สังข์สินเลศ	117	ม. 6 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
69. คุณพิน	รุษันต์	70	ม. 6 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
70. คุณพนม	สังข์สินเลศ	126	ม. 6 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
71. คุณเพ็ญจะ	เคยแก้ว	134	ม. 6 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
72. คุณสนอง	คอเหล่	124	ม. 6 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
73. คุณสมนึก	พรรณศักดิ์	340	ม. 12 ต. โคม่วง	อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
74. คุณอรุณ	ไพชำนาญ	12	ม. 4 ต. ตะโหนด	อ. ตะโหนด	จ. พัทลุง
75. คุณสมบุญ	จิตสาระอาภรณ์	11	ม. 9 ต. ตะโหนด	อ. ตะโหนด	จ. พัทลุง
76. คุณสถิตย์	ขุนจันทร์	235	ม. 9 ต. ตะโหนด	อ. ตะโหนด	จ. พัทลุง
77. คุณจินตนา	อินทราบ	220	ม. 4 ต. ท่ามะเคื่อ	อ. บางแก้ว	จ. พัทลุง
78. คุณเนื่อม	สังข์สุวรรณ	153/3	ม. 2 ต. ตะเคียว	อ. ระโนด	จ. พัทลุง
79. คุณหรือหวาน	วัชรโรโสภณ	34	ม. 3 ต. คลองเนวิน	อ. กงหรา	จ. พัทลุง
80. คุณสมคิด	แก้วชนะ	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
81. คุณวิเชียร	คำคง	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
82. คุณวิยะกาญ	สิทธิ์มาก	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
83. คุณปรีชาภรณ์	ชูแก้ว	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
84. คุณสมฤทัย	นิคพัฒน์	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
85. คุณเกริกเกียรติ	ประณีต	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
86. คุณวีรยุทธ	เทศทองมี	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
87. คุณอุไรวรรณ	จิตสาระ	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
88. คุณวรรณิ	คำทอง	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
89. คุณจุฑพร	หนูเอียด	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
90. คุณรัตนา	ทับชนะ	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
91. คุณจิตร	สุวรรณชาลิ	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
92. คุณประเสริฐ	สุวรรณวงศ์	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
93. คุณผกาพรรณ	ชูเชิด	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
94. คุณวีระวุฒิ	นาคมิตร	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
95. คุณสุพัตรา	คำทอง	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
96. คุณจิรารัตน์	หนูใหม่	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
97. คุณอุมารัตน์	หลิวจิตร	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
98. คุณรุ่งนภา	สุริยโมลี	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
99. คุณจิรพงศ์	เจียดคง	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
100. คุณวิลาวัลย์	กระจกทอง	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
101. คุณสุจิตรา	เงินเฟือก	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
102. คุณวีระยุทธ	เทศทองมี	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง
103. คุณการุณย์	รำจวน	โรงเรียนเขาชัยสน		อ. เขาชัยสน	จ. พัทลุง

104. คุณวิมลศักดิ์	เลือดฉับ	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
105. คุณโสภา	ศิริสวัสดิ์	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
106. คุณวชิรดา	ตู่เทพ	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
107. คุณสุภาวดี	เพ็งบุรณ์	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
108. คุณวิภาวรรณ	คำมะพะ	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
109. คุณเรณู	หนูสง	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
110. คุณสุณานิย์	ชุนนะ	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
111. คุณสิทธิพร	พุทธแก้ว	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
112. คุณประคอง	คงสุวรรณ	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
113. คุณบุญเรือน	ทองคนารักษ์	โรงเรียนเขาชัยสน	อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง
114. คุณวิไลพร	รัตนเสน	63 ม. 1 ต. บ้านขาว	อ. ระโนด จ. สงขลา
115. คุณวิรัตน์	หยูทอง	40/1 ม. 1 ต. บ้านขาว	อ. ระโนด จ. สงขลา
116. คุณปรีชา	จันทร์เมือง	88/1 ม. 6 ต. บ้านขาว	อ. ระโนด จ. สงขลา
117. คุณนฤฤทธิ์	ดวงสุวรรณ	92/1 ม. 3 ต. คลองแห	อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา
118. คุณพิมพ์พร	ไชยภักดี	37/215 ม. 1 ต. พะวง	อ. เมือง จ. สงขลา
119. คุณพิเชฐ	แสงทอง	ศูนย์ทะเลสาบสงขลา	จ. พัทลุง
120. คุณสมบุญ	ชูกอ	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง	
121. คุณสุจิตต์	พรหมมณี	หนังสือพิมพ์เมืองใต้	
122. คุณปิยะโชค	อินทนิवास	หนังสือพิมพ์โฟกัสภาคใต้	
123. คุณอภิรักษ์	วัฒนรัตน์	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8	
124. คุณแหลมทอง	วรรณโก	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8	
125. คุณร่มภา	ชวนันท์	รายการกำเนิดโลกสีเขียว	
126. คุณวันทนีย์	เจียรสุนันท์	รายการเปิดโลกสีเขียว	
127. คุณนันทพร	จันทร์สุขศิริ	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz	
128. คุณอรุณรัตน์	แสงละออ	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz	
129. คุณอรุณชัย	สมศรี	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz	
130. คุณเอิบ	จันทร์สูง	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน	
131. คุณอารี	รังสีโยกฤษฎ์	สถาบันราชภัฏสงขลา	
132. คุณสุเทพ	ทิพย์ธรา	สถาบันราชภัฏสงขลา	
133. คุณจรรยา	หยูทอง	สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ	
134. คุณรุ่งรัตน์	เจริญวิศาล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
135. คุณวิเชียร	จากุพจน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
136. คุณศักดิ์ดา	โชโด	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
137. คุณณัฐพล	ศรีสุธาสินี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
138. คุณจุฑารัตน์	บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	

โรงเรียนเขาชัยสน

การลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมประชุมชุมชน

บรรยากาศในห้องประชุม

พื้นที่ ที่ถูกน้ำท่วม

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าเขียด

ชลประทานฝายท่าเขียด

คลองระโนด

สะพานคลองระโนด

